

Učiteljski Tovariš

Glasiło „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejujeta:

Jakob Dimnik in **Engelbert Gangl**

učitelja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Jakob Dimnik**, Šubičeve ulice št. 3.

~~Vsebina:~~ Dixi: Istrskemu učiteljstvu. — Občni zbor „Vdovskega učiteljskega društva“. — Fr. Potokar: Spisje v ljudski šoli. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Istrskemu učiteljstvu.

(Izvirni dopis iz učiteljskih krogov Istre.)

„Soči“ štev. 77. popisuje neki kolega trpljenje učiteljstva na Goriškem, od koder imamo nemalo dopisov v enakem zmislu. Spominja na krasne povisane plače uradnikom (ki jim jih ne zavidamo, ampak jim le čestitamo) i dostavlja, da državni sluge, orožniki, redarji, finančni stražniki, vse, ki nosi c. kr., je bolje plačano nego učitelj na Primorskem (seve, razen Tržaškega), ki mora položiti srednješolski izpit in ki je zavisen od deželnih zborov. Koncem dopisa pravi: „Naj učiteljstvo pošlje deputacijo do presvetlega cesarja.“

V 18. štev. „Popotnika“ pa neki kolega tudi z Goriškega piše najprej o koleгах, ki se nič ne brigajo, katerih obzorje učiteljskega položaja je zelo ozko in ki imajo zaupanje v svoje deželne poslance. Toda (pravi dopisnik) najbolj prazno je tako upanje pri nas, ako sami ne tirjamo. Ves deželni zbor nam je nasproten, a tudi naši slovenski poslanci ne zaslužijo naših simpatij. Dopisnik spominja na neka „delovanja“ in izraze v zmislu Ebenhoča nekotih slovenskih poslancev, po kojih se da soditi v nam neprijaznem zmislu. Končno spodbuja, naj se vsa učiteljska društva v deželi zedinijo k delovanju ne glede na narodnost.

Ko sem to prebral, sem si mislil: No, vendar so dobili „korajžo“, napisati in izraziti svojo; ali — bojim se, da „tropo tardi“ — ali vendar bolje, zakaj „meglio che mai.“

Da, da, dragi kolege! Vse tisto in še več, kar tare Vas na Goriškem, tare i nas v Istri. Že pred 10 leti, pri ustanovitvi „Zaveze“ v Ljubljani, se je predlagalo, naj se vstopi z vsemi učiteljskimi „Zavezami“ v Cislitvaniji v solidarno delovanje neozirno na narodnost, da bi dognali, da bi država določila „minimum“ učiteljskih plač v posameznih deželah, kar imamo pravico tirjati in vlada pravo določiti po nam zelo znanem § iz leta 1869. z dne 14. vel. travna. Pa predlog je ostal v manjšini. Zdelo se je to gospodom kolegom preradikalno — baje i onim gospodom kolegom baš z Goriške, ki so ostavili dvorano.

Pred leti v Trstu — pri „Zavezinem“ zborovanju — je predlog referenta g. Ravnika, naj bi država podpržavila učiteljstvo — ostal zopet v manjšini — z ozirom na naše poslance in avtonomne oblasti. Končno pri zopetnem

predlaganju ravno istega referenta v Opatiji pred par leti — se je predlog v istem zmislu soglasno sprejel — dokaz, da je učiteljstvo rado ali nerado izprevidelo, da po drugem poti ne pridemo do izboljšanja svojih zelo bornih plač. Direktorij „Zaveze“ je stopil v dogovor, kakor mu je bilo naloženo, z drugimi učiteljskimi „Zavezami“ v Avstriji, da počne akcijo v zmislu sprejetega rečenega predloga. — Ali večina „Zavez“ je negativno odgovorila; ne samo nemška — tudi češka. Zakaj? Zato, ker imajo vse drugačne deželne poslance, nižje avtonomne oblasti in sploh vso drugačno, eni in drugi, narodno inteligencijo nego mi na Primorskem, koji znajo, kaj je šola, zakaj njihovi deželni poslanci skrbijo ne samo s frazami, temveč tudi dejstveno za gmotno stanje svojega učiteljstva, da zamore to barem stanu primerno živeti. To isto so pokazali z uravnavo in izboljšanjem učiteljskih plač tudi deželni poslanci na Kranjskem. Pa ni mi potreba odgovarjati, da je to zavisno le od boljšega stanja, bogatejših dežel.

Ne, zavisno je največ od volje deželnih poslancev, ki znajo, da brez šole, brez pouka ni napredka, ni sploh gmotne blaginje, ki znajo, ne samo znajo, ampak tudi dejstveno podpirajo, da ravno šola, pouk gmotno stanje pospešuje, da je to oboje v ožji zvezi, da krajcar za šolo ni nikdar zavržen in da je le nevednost najdražja stvar! Zato pa učiteljstvo onih dežel ne sili v podržavljenje, ker jim ni take sile kakor nam. In baš naši poslanci ne bi smeli imeti vzroka, biti nasprotnim, da bi država večji vpliv dobila nad učiteljstvo, ako imajo pred očmi siromašno stanje dežele, zakaj v slučaju podržavljenja bi priskočile z uravnavo plač tej deželi na pomoč bogatejše. In vendar, kakor se je slišalo tuintam izustiti kojega našega slovenskega poslanca, ne bi jim bilo to povseči! Zakaj neki ne? No, zaradi tega, ker jim je do tega, da imajo tudi oni pri šoli svojo besedo in da slovenski učitelj — nemalokrat se dogodi — da občuti od svojega poslanca ali župana, bodisi na Goriškem ali v Istri, hujši absolutistični pritisk, ki nasprotuje učitelju in občinstvu, nego od svojega nasprotnika, le ako hoče značajno braniti svoje učiteljsko stališče. Vsled tega so se pa tuintam med učiteljstvom sporodili „cucki“, katerih premer duševnega obzorja je jako tesen in ki slepo kimajo brez posebne razsodnosti, kar pa je v kvar učiteljskim težnjam in tudi narodnemu napredku ne donaja nič dobrega.

Kakor torej na Goriškem, takisto je tudi v Istri; jako se motijo oni kolege, koji pričakujejo od naših sedanjih deželnih poslancev — bodisi tudi slovenskih — poboljšanja gmotnega stanja. Dobro je vsaj to, da so mnogi kolege izgubili vero v te poslance in da se je število onih, ki so jim slepo vse zaupali, zelo skrčilo.

In ako tudi Vam, to trdim, gospodje poslanci, kateri izmed učiteljstva kima, le recite mu kar v obraz, da tega še sam sebi ne verjame in da se le tako hulji zato, ker nima odločnosti.

Taki učitelji so na samem še hujši do Vas nego oni, ki Vam odločno odgovarjajo, ali kaj pišejo. — Odgovarjali mi boste: No, pa slovenski poslanci bi že kaj storili, ali kaj se hoče od njih zahtevati — so v manjšini, torej ne morejo. Temu odgovorim, da smo mnogi učitelji Istre prišli do prepričanja, da tudi, ako bi bili takovi naši slovenski poslanci v večini v deželnem zboru v Istri, bi ravno toliko storili za učiteljstvo, kakor sedanja italijanska večina in najbrže še manj.*) Poslanci, kateri pravijo: „Ko bo naše ljudstvo izprevidelo, (kmet videl) da mu šola koristi, da učitelji storé svojo dolžnost (torej do sedaj ne še!), bode samo od sebe reklo, naj se učiteljem poviša plača.“ Tega pa niti češki kmet ni rekel, ki v odmorih z Olivijem v roki kosi travo, ne pa da bo rekel istrski. Drugi zopet: da naj se da vsem učiteljem in učiteljicam enaka plača brez ozira starosti in reda t. j. 500 gld. Tretji, da dežela ne more, pač pa naj si s stranskimi služki pripomore učiteljstvo. Kaj ne, dragi kolega — glej, da svoje moči posvetiš šoli in ako pa hočeš, da si kupiš hlače, pa pojdi si zaslužiti, prodaj se komu posamezniku za hlapca.

Da se sploh naši slovenski poslanci podpišejo za predlog Ebenhocha, ki nam hoče še to malo neodvisnosti oropati, to, dragi kolega, ne dvomi, čeprav so uverjeni, da naše šole niso brezverske; v tem oziru so nam že boljši italijanski poslanci. Ali kaj se hoče, proti onemu vendar ne bodo, brez kojega znajo, da niso nič. In kako so se že veselili nekogi — zmage Ebenhocha?! In učitelj naj bi si sam sebi grob kopal! Vidi se, da se našim slovenskim poslancem v Istri zdi, da so že zadostili popolnoma dolžnostim do učiteljstva, ako tuintam vstanejo in zahtevajo šol. Za onega pa, ki v šoli dela in trpi, se malo pobrigajo, kako se mu godi; bodi pa že glede stanovanja ali plače. Povdarjenje, da je finančno stanje Istre tako, da ni mogoče učiteljstvu pomagati, ni umesten, ni zadostiven dokaz. V Istri je doklad za šolstvo 14⁰/. Ako pa bi še toliko naložili, bi bilo še le polovica proti drugim deželam glede davkov na šolstvo. In ako bi hoteli tu navesti štatistiko, bi prišli uprav do ironičnega rezultata, da tupatam izda kmet več ovčarju, ki mu pase ovce, kakor pripade od svojega sina plačila na učitelja. Tako pride od odrasle osebe v Istri 87 kr. (to je toliko kolikor 2 litra „žbiča“) na leto za troške šole (v Trstu z okolico pa 2 gld. 55 kr.), a na učitelja ne pade niti 60 kr. od osebe one vsote. Marsikoji učitelj, učiteljica v Istri bi bil zadovoljen bolj kakor s sedanjo svojo plačo, da bi mu dal vsak otrok sold na dan, ko pride v šolo. In to je velika požrtvovalnost staršev, kaj ne, gospodje — velik davek za pouk in vzgojo. Mati bi tudi pri soli štedila za 1 kr., samo da se znebi svojega

malega za tiste ure izpod nog. Ko pa odraste, saj ga mora že vlada priganjati v šolo — in zraven dobi knjige od države „gratis“, ki so mogoče več vredne, kakor je marsikoji oče plačal davka za šolo. Manjkalo bi še tramvajev, da bi otroke v šolo in iz šole vozili, učiteljeva soproga pa bi jim naj po šoli še kotel kave skuhala in razdelila.

Slišalo se je tudi, da je v prejšnjih letih iz šolskih doklad preostajalo na leto 18000 do 20000 gld. *A za podpore o boleznih itd. med učiteljstvom je bilo vedno 2000 gld. določenih na leto. A sušca meseca letos so vodstva šol prejela okrožnico, glasečo se, da je vis. dež. zbor odklonil od vis. c. kr. dež. šol. sveta predlagano svoto 2000 gld. za učiteljske podpore pro 1898. — vsled česar naj izostanejo vse prošnje. In s tem je bila marsikoja prošnja obenem rešena še iz prejšnjega leta 1897. — še iz meseca vel. srpana. Tako, ti učitelj prosvete in pionir naroda (kakor te radi časih v navdušenosti nazivljajo) lahko mirno „crkneš“, ne da bi koga nadlegoval s prošnjo, ti in tvoji otroci in soproga, ki ti pomaga nositi sladko breme učiteljskega stanú v mukah s teboj, da ti pomaga reva preživeti otroke deželnega služabnika, čez kojega ima pa tudi država svoje pravo. Če ti je soproga kaj donesla ali pa če imaš koga, da ti pomaga, izhajaš že za občo prosveto. Ko ti pa to poide in zadnji kos soproginega perila, pa le podaj se kam hlapčevat, da si kaj kupiš, da ti izdelana, utrujena, jetiko si pridobivša soproga ne umrje na slami.

Manjšina v deželnem zboru je bila proti šolskim taksam; in mi učitelji smo tudi proti taki svoti, ker vemo, kaj je beda. Ali lepo prosimo, ker znamo, da je treba za šole denarja, je-li taista manjšina motivirala kak drugi predlog za dobavo potrebne svote? In ko se je odbilo 2000 gld. za podpore — se je li kdo naših oglasil?! Res, da bi bilo zaman, ali pokazali bi bili vsaj voljo; saj tudi pri drugih predlogih vedo in znajo, da propadejo.

Da, za vse je dovolj novcev, le za vzgojo, pouk — za to ni denarja, tu je treba štediti! Boljših razmer je treba na tem polju, da bode imela šola boljši uspeh. Proučevati je treba tudi knjige vzgojne vsebine, da se bode znalo ceniti pravega, vestnega učitelja. A, žalibog ravno v nas Slovencih, koliko je dam novejšega kroja, ki pa niso prečitale v svojem življenju najmanjše knjige o vzgoji. In potem, ko otrok doraste za šolo, si mislijo, kako inteligentnega otroka pošljem jaz v šolo; v resnici pa je križ in težava ž njim. — Pravijo tudi: seljak nema, nema! Vendar je bilo čitati ne davno tega, kako ljudstvo pijančuje ob nedeljah. Pouka, pouka manjka, ki je trajna vrednost; pouk pa naj se plača, in naj se ne pusti učiteljstva v največji bedi! In končno, ako pa dežela reš noče zaslužno plačati svojega učiteljstva, naj pa kar vse šole zapró — ali pa naj jih kar mežnarjem poverijo — pa bo vse dobro.

Dragi kolege! Govorim Vam iz srca ob 11. uri, da mi učitelji moramo zahtevati (ker čakali in prosili smo dovolj — s to plačo ne moremo umreti, to nam tudi pripoznajo pametni ljudje, ki jih ni še prevladala pristranska strast), da nas plačajo tako, kakor nam zagotavlja državni paragraf. Dopovedati moramo jasno na najvišem mestu, kako se nam godi, kako po mačehovsko skrbi dežela za nas! Zahtevati moramo, da nam dežela ne krati zasluženega kruha. Vplivati mora tu kdo drugi, da se izvede oni paragraf, od koder je prišel. Krivično bi bilo, ako bi se mislilo, da se niso i za nas življenske razmere zelo, zelo poostrile. To mora zvedeti vlada i Njegovo Veli-

*) Saj večina slovenskih deželnih poslancev v Istri ne gleda toliko na šolo nego na orglanje in pa, da se v njihov rog trobi, naj bo pa prav ali ne, in da učitelj za nje okrog teka in jim gladi pot ter slavo poje. Pa so že začeli tudi takovi „cucki“ izpregledovati. Tako je na „periferiji“.

čanstvo. Pripravljalo se je že pred par leti, da bi se poslala učiteljska deputacija Nj. Veličanstvu. Ostalo je le pri adresi. Vidi se, da Nj. Veličanstvo je za svoj jubilej pospešil ugodno rešitev plač državnim uradnikom. Upanje je veliko, da bi tudi za uborno učiteljstvo izrekel svojo mogočno besedo. Odlaziti pa ne smemo, ampak nujno se lotiti dela in ga tudi še pred 2. grudnom energično izvesti. Vidi se zdaj tudi, da nam je treba učiteljske deželne zveze brez ozira narodnosti. Šlo bi hitreje; ker pa tega ni, predlagam nastopno: (sedaj ni časa misliti, kakšen način bi bil bolji).

Učiteljstvo ljudskih šol v Istri (obeh narodnosti) naj odpošlje še v tem letu deputacijo na Dunaj pred Nj. Veličanstvo, kjer naj predloži umljivo, krepko obrazloženo izjavo bednega in mučnega stanja učiteljev v Istri s prošnjo, da bi se cesar milostno spomnil v tem letu tudi teh siromakov, da on blagovoli ukazati s svojo mogočno besedo, da se enkrat dejstveno izvede oni drž. šol. paragraf, ki nam zagotavlja stanu primerno eksistenco! Deputacija se mora predstaviti tudi predsedniku ministrstva in naučnemu ministru. Javijo naj se oni učitelji, ki se čutijo sposobne za ta častni posel (ne da bi šli samo Dunaj gledat) in sicer pod pismom s šifro: „Upanje 1898“ ali pa „Speranza 1898“, poste restante Kozina. Izberejo se potem štirje: 2 slovanska in 2 italijanska učitelja iz dežele. Vse troške jim plača učiteljstvo vse Istre.

Kako bi se to nabralo? Predlagam ta način: Predsedniki učit. društev napravijo koj okrožnico s kratkim utemeljenjem na vse ude dotičnega učit. društva in neude (med učiteljstvom) v onem okrožju. Predsednik naj gre hitro od enega do drugega ter vsak, ki se je podpisal (in to se mora, če je še učitelj) naj doloži forint onemu svojemu predsedniku. Ako ima kdo koga v bližini, ki ne ume tega, naj mu dopove; ako bi se pa našel kakov „cucek“, naj se ga z imenom objavi v „Popotniku“ ali v „Učit. Tovarišu“. To vse je treba, da precej zvedo in počnejo delati italijanski tovariši v soglasju z nami (ako ne bi hoteli, pa pošljemo Slovani sami). Pozivlja se gosp. Valentič, učitelj v Ricmanjih, kakor predsednik, da se takoj poda v Milje do ondotnih bližnjih italijanskih tovarišev, recimo do gosp. Cortesija, da bi taisti takoj počel akcijo med istimi svojimi italijanskimi tovariši z okrožnico ali sploh po dogovoru. To vse dobé v roke predsedniki učit. društev, kateri imajo koj in brez prigovora pričeti delo. Jaz zmatram, da je s tem akcija zapričeta in menim, da sem storil svojo dolžnost do svojega stanu. Glejte, da ne pade odgovornost na katerega, ki je ne bi storil. Govoril sem ob 11. uri. Če sem se komu zameril s tem, nič za to, naj bo pa ljudstvo boljše! To je torej naše zadnje upanje, ali pa naj nam država preskrbi druge službe. V Istri že manjka slovenskih učiteljev, drugi tudi ne pridejo. Ako se nas hoče še dalje zmatrati za sužnje in nepotrebne, pa prosimo drugam; eden za redarja, drugi za financarja, tretji za slugo, spet drugi za dacarja ali „portirja“ v mesto itd. To bo najboljšo označenje ob zatonu 19. stoletja — naših istrskih očetov. — Ta način bi svetoval tudi Goriškim kolegom. Vi pa, kar Vas je gospodov gospodarjev v šoli, le po meni sedaj in, tovariši, pomagajte jim!

Dixi.

Občni zbor „Vdovskega učiteljskega društva“.

Občni zbor društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem, ki se je vršil za upravno dobo 1897/98 dne 15. kimovca v II. mestni deški petrazrednici na Cojzovi cesti, je otvoril njega predsednik Juraj Režek približno tako-le:

Slavni zbor! Že nekaj let se shajate, predragi gospodje tovariši, v prav obilem številu k letnemu zborovanju našega društva, znak, da umevate in polagate veliko važnost na razvoj našega društva sebi in svoji družini v korist. Tudi danes ste se zbrali v precejšnjem številu, da se prepričate o delovanju društvenega odbora in o denarnem stanju našega društva ob koncu minulega društvenega leta — in jaz Vas, častita gospoda, v imenu društvenega odbora prav srčno in iskreno pozdravljam.

Več in podrobneje bode zvedeli iz poročil društvenega tajnika in blagajnika, vendar pa Vam kaže že prvi pogled v društveni račun, da je denarno stanje društva tudi letos ugodno. Pristopilo je v tem letu zopet nekaj novih členov, vendar še vedno ne v tolikem številu, kakor bi bilo to želeti učiteljstvu in njihovim rodbinam v korist. Neizprosna morivka smrt nam je bila letos zelo prizanesljiva, vendar nam je ugrabila vrlega in ljubega tovariša, ki nam je dolgo vrsto let vestno in natančno pregledoval društvene knjige, pisma in račune ter nam ob občnih zborih poročal o tem. Našega dragega tovariša Franceta Kokalja ni več; meseca svečana je za vedno zatisnil trudne svoje oči. Njemu v hvaležen in kolegijalen spomin, prosim, da se vzdignete raz svoje sedeže.

Naše društvo, častiti tovariši, je dobrodelno društvo, našim vdovam in sirotam v pomoč. Letos pa obhaja največji zaščitnik šole in učiteljstva, najboljši prijatelj, dobrotnik in podpornik ubogih sirot, naš presvetli cesar svoj zlati vladarski jubilej. Vsi narodi, stanovi in razna društva po vsej širni Avstriji tekmujejo v tem, kako bi lepše in dostojnejše mogli izkazati temu svojemu velikemu dobrotniku iskreno ljubezen, vdanost in zvestobo svojo. Tudi naše društvo bi rado postavilo svojim sirotam mal spomenik na lepi in redki jubilej ljubljene vladarja, kakor bode čuli o tem iz ust današnjega gospoda poročevavca.

Žal, da nam ravno v tem trenutku to lepo naše veselje greni neizmerna nesreča, ki je tako nenadno in na tako zloben način zadela preblago srce milega našega vladarja in ž njim vsa srca verno in zvesto Mu vdanih podložnikov. V tem trenutku, ko se zbirajo v duhu in molitvah krog Njegovega Veličanstva vsi narodi in stanovi starodavne naše Avstrije, ne moremo tudi mi danes lepše in dostojnejše začeti svojega zborovanja, kakor da ob iskreni prošnji za dušni mir in pokoj preblage cesarice Elizabete zakličemo iz dna žalostne svoje duše Njegovemu Veličanstvu trikratni slava: Slava, slava, slava!

Tajnikovo poročilo se glasi:

Veslavni zbor! Lanski občni zbor je bil 23. kimovca v telovadnici II. mestne 5 razredne deške ljudske šole. V društveno vodstvo so bili izvoljeni: Juraj Režek, predsednik; Jakob Dimnik, podpredsednik; Jožef Cepuder, blagajnik; Alojzij Kecelj, tajnik in odborniki: Jernej Čenčič, Jakob Furlan, Anton Javoršek, Avgust Kleč in Janko Žirovnik. — Preglednikom računov so bili izbrani: Frančišek Črnagoj, † Frančišek Kokalj in Frančišek Schiffrer.

Dospele vloge so se reševale deloma upravnim potem, deloma potem okrožnic ali pa v sejah. V preteklem društvenem letu so bile 4 seje in sicer: I. 7. vinotoka 1897., II. 2. grudna 1897., III. 17. sušca 1898. in IV. 3. malega srpana 1898. Pri teh sejah so bili večinoma vsi odborniki navzočni. Bodi jim tu izrečena javna zahvala.

Sprejelo se je šest novih udov in sicer: Ivan Kremžar, nadučitelj v Št. Vidu pri Zatičini; Jakob Cepuder, nadučitelj na Studencu; Jožef Bergant, učitelj na Vinici; Ivan Petrič, učitelj v Rudniku; Robert Ziegler, učitelj v Retečah in Janko Nep. Jeglič, nadučitelj pri Sv. Križu ob Litiji.

V smislu § 10. društvenih pravil sta izstopila dva uda, ker nista vposlala letnine. — Žalno se moramo spominjati bivšega preglednika računov in mestnega učitelja Frančiška Kokalja, katerega je blede smrt nepričakovano pobrala 14. svečana 1898. Pokojnik je bil blage naravi, dobrodelen, mož kremenitega značaja, izboren oče, soproig in tovariš. Mož lepih lastnosti je mnogo prezgodaj ostavil do zopetnega, neločljivega snidenja svoje najljubše in nas tovariše zapustivši jim in nam vez, ki ga ohranjuje in ga bode ohranjevala v častnem spominu.

Umrli sta tudi dve vdovi; prirastla pa je ena vdova.

Društvo šteje 25 letnine oproščenih in 94 letnino plačujočih udov; torej je vseh družstvenikov 119.

Pokojnino oziroma vzgojnino vživa 17 vdov in 27 sirot v skupnem znesku 2495 gld. 85 kr.

Kupila se je v prošlem društvenem letu nova Wertheimova blagajna za 128 gld., v kateri se hranijo hranilnične knjige, vrednostni popirji, gotovina in vsi važnejši spisi.

Trem prošnjikom se je dovolilo posojilo, a enemu pa odreklo. Tudi se je odklonila ena prošnja za podporo.

V III. seji 17. sušca 1898. se je sprejel predlog podpredsednika Jakoba Dimnika, da naj se v proslavo petdesetletnice cesarjevega vladanja za bodočnost zviša letna vzgojnina sirotam po očetu od 25 gld. na 30 gld., sirotam po očetu in materi pa od 50 gld. na 100 gld. O tem soglasno sprejetem predlogu bode danes poročal predlagatelj sam.

Tako imate, častiti zborovavci, pred seboj sicer skromen, a pristen obris društvenega poslovanja minule upravne dobe. Društvenemu odboru končno ne preostaja drugega, nego ob letnem sklepu zaprositi vsestranske podpore temu najblažjemu društvu, čegar plemeniti namen je podpiranje učiteljskih vdov in sirot.

Blagajnik Jožef Cepuder je poročal nastopno:

Slavni zbor! Kakor ste že iz vabil k današnjemu občnemu zboru razvideli, je imelo vdovsko učiteljsko društvo v 37. letu svojega obstanka skupaj 119 členov. Izmed teh je bilo 25 oproščenih vplačevanja letnine, 94 pa je vplačalo na letnini v tekočem letu . . . 572 gld. — kr.

Tekom leta je pristopilo 6 novih članov, dva sta pa prenehala biti uda našega društva vsled § 10., ker še do danes nista vposlala letnine zbog večkratnega opominjevanja.

Teh 6 in pa novopristopivši člani izza predvlanskega leta so vplačali na pristopnini . . . 207 „ 50 „

Na privatnih dolžnih pismih ima društvo posojenega . . . 612 „ — „

od katerih se je dobilo vračila v minolem letu samo . . . 87 „ 97 „

Odnos . . . 907 gld. 47 kr.

Prenos . . . 907 gld. 47 kr.
akoravno je bilo obljubljenega vsaj trikrat toliko.

Tudi obresti od posojil 9 členom so znašale v minolem letu le . . . 8 „ 50 „
ker nekateri niso izpolnili dane obljube. Upajmo, da bo po novi ureditvi plač tudi pri našem društvu nastalo drugačno življenje.

Dohodki od 23 državnih vrednostnih popirjev so vedno eni in isti, to je 1910 „ 50 „
Kolkovine se je vrnilo . . . 10 „ 89 „
in blagajnični ostanek lanskega leta je bil 76 „ 21 „

Ako prištejemo sem še iz hranilnic vzeti denar . . . 4811 „ 26 „
imamo skupnih dohodkov . . . 7693 gld. 83 kr.

Vdov je imelo naše društvo koncem vel. srpana 17, ker sta med letom dve umrli (gospe Juh in Pleško) a ena s tremi sirotami prirastla (gospa Kokalj); tem se je plačalo letos na pokojnini . . . 1683 gld. 35 kr.

Poleg imenovanega števila vdov je podpiralo vdovsko učiteljsko društvo tudi 27 sirot z zneskom . . . 822 „ 50 „
tako, da vzamejo vdove in sirote na leto podpore . . . 2495 „ 85 „

Vdovam in sirotam se izplačuje njih pokojnina 1. prosinca, 1. mal. travna, 1. mal. srpana in 1. vinotoka, 4 krat na leto.

Ker so se lani vse prošnje za podpore odbile in uslišala, oziroma ugodno rešila le ona gdč. Marije Praprotnikove, so znašale izredne podpore letos le 100 gld., od katerih se 20 gld. še ni izplačalo in račun kaže le 80 gld. izplačanih.

Upravna režija, v katero spadajo vsi društveni troški in tudi onih 143 gld., kar stane društvo nova blagajnica, je znašala . . . 223 gld. 33 kr.
pristojbinski namestek ali društveni

davek . . . 20 „ 74 „
novo posojilo trem družstvenikom . . . 350 „ — „
in dostavnina . . . 2 „ 15 „

skupaj torej . . . 596 gld. 22 kr.

Na novo se je vložilo v mestno hranilnico . . . 4481 „ — „

Ako prištejemo sem še letošnji preostanek . . . 40 „ 76 „
dobimo troškov . . . 7693 „ 83 „
iz česar sledi, da je šlo skozi blagajnikove roke v minolem letu na dohodkih in troških 15387 gld. 66 kr.

Imovina znaša z dnem 1. mal. srpanom 1898 v državnih popirjih . . . 45750 gld. — kr.

Knjižica mestne hranilnice, št. 989 1784 „ 66 „
Knjižica mestne hranilnice, št. 9211 . . . 7110 „ 18 „

Dolžna pisma 9 členov . . . 612 „ — „
Ostanek v blagajnici . . . 40 „ 76 „

Skupaj 55306 gld. 60 kr. mimo lanskih 55053 gld. 12 kr.; prirastlo je torej 253 gld. 48 kr.

Obresti od državnih vrednostnih popirjev se dobivajo v mesecih prosinca, svečan, vel. traven, mal. srpan, vinotok in listopad, treba je torej blagajniku vedno paziti, da se iste pravočasno dvignejo in potem plodonosno nalože v hranilnicah; kajti ko bi se to ne zgodilo, ostale bi mrtve za društvo in mu ne donašale nikakih koristi.

Dalje ima društvo dve srečki po 500 gld., od katerih dobiva letnih 40 gld. obresti. Poleg tega pa vedno igra in ko bi bila društvu sreča mila, tudi lahko zadene večji znesek t. j. od 10—50000 gld. Zato blagajnik pazi na izžrebane številke, da bi v slučaju sreče kaj ne prezrl. Dosedaj je bil njegov trud zaman; dal Bog, da bi se mu v bodočem letu bolje izplačal, da bi namreč društvo zadelo eden izmed glavnih dobitkov.

Soglasno sta se sprejela po podpredsedniku Jakobu Dimniku stavljena predloga:

a) Naše društvo naj obhaja spomin petdesetletnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. s tem, da se sirotam po očetu pokojnina zviša od 25 gld. na 30 gld., sirotam po očetu in materi pa od 50 gld. na 100 gld.

b) V trajen spomin na preblago cesarico Elizabeto, ki je bila dne 10. kimovca 1898. žrtev pozverinjenega izvrška človeštva v veliko žalost vsega omikanega sveta, naj se nalagajo redni letni društveni preostanki na posebno hranilnično knjižico tako dolgo, da ti prispevki narastejo v glavnico 1250 gld., katere obresti 50 gld. naj se podeljujejo vsako leto v dan 10. kimovca najpotrebnejši učiteljski siroti, ki obiskuje kako srednjo ali visoko šolo; ta ustanova naj se imenuje: „Cesarice Elizabete ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem“. — Glede izvršitve te ustanove in glede njene podelitve v slučaju pomanjkanja takih učiteljskih sirot ukrepa društveni odbor.

Ko se dovoli neki učiteljski siroti še za to leto izjemna podpora z ozirom na zlati cesarjev jubilej in odpusti letnina 25 starejim društvenikom, se je prešlo k volitvi predsednika, blagajnika in odbora. Izvoljeni so bili prejšnji funkcionarji ter odborniki in sicer: predsednikom Juraj Režek, blagajnikom Jožef Cepuder, podpredsednikom Jakob Dimnik, tajnikom Alojzij Kecelj, odbornikom: Jernej Čenčič, Jakob Furlan, Anton Javoršek, Avgust Kleč in Janko Žirovnik. — Preglednikom društvenih računov so bili izbrani: Frančišek Bahovec, Frančišek Črnagoj in Frančišek Schiffrer.

Spisje v ljudski šoli.

(Spisal Fr. Potokar.)

(Konec.)

Sploh bi bilo želeti, da bi učiteljstvo na večrazrednicah nabralo skupno snov, jo prerešetovalo in na posamezne razrede po potrebi razdelilo. Pri pisni vaji se ravna po enaki metodi kakor pri opisih. Da sebi in otrokom delo olajšaš, porabi kot začetne vaje tiste povesti, katere so se otroci v 3. šolskem letu na pamet učili, ali so jim sploh kolikor toliko znane. Povest prebere učitelj, za njim več učencev, in naposled jih talentiranejši ponavljajo s svojimi besedami. Med tem se zopet opozarjajo na ločila in posamezne besede, da se ne vežejo, ampak posamezno pišejo. Pametno storimo, kar je priporočati v vseh šolskih letih, da težko razumljive besede na tablo zapišemo. Da imajo otroci nalogo takorekoč pred očmi, in se zlasti manj talentiranim olajša delo, se spiše na tablo kratka dispozicija, ki sestoji iz samih indirektnih stavkov, časih pa zadostujejo le važnejše besede. N. pr. „Strupene jagode“. — Dispozicija: Janezek, gozd, grm, strupene jagode, omedlel, na dom šel, zbolel, ozdravel. Kjer okolščine dopuščajo, naj otroci skicirajo povest na

poseben list in potem šele prepisejo. Čital sem v neki knjigi tudi naslednjo metodo: Ko se naloga prebere, prične otroci z izdelovanjem. Učenec naj ima razen čistega zvezka še list ali zvezek za koncept. Ko so sestavki dogotovljeni, se začne razpravljati in skupno korigirati. Učitelj korekturo počasi prebere — in sicer tako, da si otroci skicirajo samo začetne besede. Do določene ure že otroci izvrše nalogo; spišejo jo pa lahko tudi doma. Navedena metoda se ne da vsekdar in povsod uporabljati. Nastane zopet vprašanje: Kako bodo prve naloge štilizirane, koliko slovničnih in ortografskih napak bomo našli v nalogah? Ne vstrašimo se!

Z vztrajnostjo in pridnostjo se vse dožene. Saj ni treba vseh nalog naenkrat popravljati. Pri prvi nalogi se obravnavajo nepravilno štilizirani stavki, kako bi se dal ta ali oni izboljšati, kje tiči glavna napaka... Pri prvih vajah bodo učenci tiste besede prepogosto ponajali — in, tudi, potem i. t. d. Če učitelj take napake odločno pobija, jih skuša z otroci odstraniti, umestneje besede vplesti, stavek, glavno misel, pojmi izboljšati, bo dosegel kmalu boljših uspehov. Pri prihodnji nalogi pridejo na vrsto ločila in sestava besedi, ali splošna napaka, ki se je pokazala pri večini otrok. Da se delo olajša, se učenci opozore že med pisano vajo na posamezne napake. Umestno je pri popravku stavek, ki je jako slabo štiliziran, poln ortografskih in slovničnih napak, na tablo zapisati in napake skupno obravnavati. V to svrhu je treba od učitelja res neumornega truda. Z eno nalogo na teden se malo dožene. Pišimo vsak dan in, kjer okoliščine dopuščajo, ne pozabimo na domače vaje. Nespametna je misel, da se sme pisati le toliko nalog, kolikor jih more učitelj popraviti. Da je popravljanje zanj težavno delo, to pripozna gotovo vsakdo; olajša si ga pa, ako otroke temeljito pripravi za spisovno uro s preprostimi nalogami, da jih navadi na red in snažnost. Napake se popravijo na prigribu, ako so pa celi stavki nepravilni, se to zgodi konci sestavka. Nepravilni stavki naj se skušajo na primerih izboljšati, da se napačno odstrani in pravo utrdi. Nadalje je umestno, zlasti pri začetnikih, da se besede, katere so izpustili, napačno zapisali, cele stavke nepravilno sestaviti, od učitelja z rdečo tinto in kaligrafsko lepo popravijo. Čemu veliko nalog popravljati, napake kar prosto podčrtavati, če učenec ne ve, zlasti manj talentiran, kje tiči napaka, zakaj smo besedo podčrtali? Čemu nepotrebno delo? Vseh napak v nalogah pa ni mogoče obravnavati in to posebno ne, če je veliko število otrok.

Med jako važne spisovne vaje sodijo gotovo tudi pisma. V njih se zrcali takorekoč vse znanje, kako so misli urejene, so li pravilno ali nepravilno štilizirane. Kratka pisma so že v 4. šolskem letu na mestu. V začetku se le prepisujejo, potem pa pridejo izpremembe v uvodu in koncem lista, kakor nam jih podaja II. berilo. III. berilo je pa glede pisem preveč suhoparno. Učitelj mora tedaj pisma sestaviti, na razpolaganje jih pa ima tudi v Praprotnikovem spisju. Kakor pri drugih stilističnih vajah, se ravna tudi pri teh za pojasnilo naloge. Največ preglavice dela otrokom, ker ne vedo kako pismo začeti, nadaljevati, kaj prav za prav žele in kako bodo sklenili. V to svrhu je treba zopet vsestranskih vaj. Če nam časa primanjkuje pri spisju, ga iščimo pri drugih predmetih. Oblike pisem se lahko kolikor toliko pri slovnici in pravopisju obravnavajo. Ne boš se pregrešil, če ogovore, naslovo, kratka pisma, razne uvode in sklepe pisem upo-

rabljaš pri lepopisju ali slovnici. Kako začenjaš, če pišeš svojemu prijatelju in kako, če pišeš imenitni osebi? Razna voščila, odgovori, prošnje, sožalja se otrokom narekujejo, da na podlagi listov sestavijo kaj novega bodisi kot šolsko ali domačo nalogo. Učitelj narekuje, kako učenec zahvalja očeta za poslani denar. Spišite pismo po prejšnjem zgledu in ga izpremenite tako, da hčerka zahvalja mater za poslano vezilo! Pustimo jim veselje, kaj novega pristaviti, da se tako vedno bolj vadijo samostojno delati. Moji učenci so izdelali v 4. razredu več sličnih nalog. Preskrbeli so si pismovnega popirja in zavitkov (kjer so starši ubožni, jih učitelj ne more zahtevati) in jih z nepričakovanim veseljem prinašali v šolo.

Pridni učenci so komaj pričakovali ure, ko smo pisma vpričo vseh prebirali in napake skupno obravnavali. Skušali so se, kdo bo bolje sestavil, kaj novega pridejal, nekateri so list celo 2 krat, 3 krat, 4 krat prepisali, preden so ga oddali. Tako so si otroci veliko pridobili, so se učili oblike pisem, lahko si jih pa tudi shranijo za poznejše življenje. Kjer se navedena metoda ne more uporabljati, naj se otroci vadijo oblike pisem v zvezkih za naloge.

Vaje v sestavljanju pisem pa segajo že nekoliko v 5. šolsko leto, v katerem se listom pridružijo spisi, seveda težavnejši kakor v nižjih razredih. Obravnava se popis kake hiše, vrta, mostu, se popisujejo letni časi, sejmi, košnje, veselice i. t. d. Da se mladini zopet delo olajša, je umestna že v 4. šolskem letu ta-le naloga. Zapišite 10 stavkov o jeseni: Kmet vozi poljske pridelke domov. Pastirji ženó živino s planin i. t. d. Učitelj naj pri takih temah pomisli, da je otrokom vse neznano. Saj se še pri odraslih ljudeh pokaže večkrat žalostna prikazen, da imajo o navadnih vsakdanjih stvareh jako zatemnele pojme. Otrokom naroči, da si to ali ono stvar ogledajo, dobro premislijo, kako bi jo popisali, da bodo v šoli o nji poročali. N. pr. vas: lega, koliko hiš je, katera so najvažnejša poslopja, je li hudo obljudena, kateri jezik govore, s čim se pečajo, kateri prebivavci prebivajo v vaši? Otroci se bodo gotovo marljivo pripravljali za popis vaši. Nič ne de, če se tudi pogovore med seboj in drug drugemu pomagajo.

V zadnjih treh šolskih letih se razširijo stilistične vaje z opravnimi spisi, pobotnicami in raznimi poročili. Metoda je edino ta, da se primere v šoli razpravljajo, in po zgledu teh naj se ravnajo otroci.

Kako razdeliti snov, to je stvar učiteljeva. Oziraje se na šole in razne okoliščine, se mora snov večkrat jako skrajšati in po previdnosti razdeliti za posamezne razrede ali oddelke. Glavna stvar je, kako zadobiti pravo podlago za lepo stilistiko. Če smo otroke v nižjih razredih pridno pripravljali, če smo se pri vsakem predmetu ozirali na toliko važen predmet, smemo pričakovati v višjih razredih izvrstnega napredka in najboljših uspehov.

K sklepu povdarjam te-le točke:

- 1.) Spisje ima v vseh šolskih letih v nazornem naku svojo podlago.
- 2.) Snov se naj jemlje največ iz realčnih predmetov in se naj opira vsekdar na šolsko knjigo.
- 3.) Dogodke rojstvenega kraja, popise najvažnejših predmetov naj učitelj sam sestavi in pri spisovni uri uporablja.
- 4.) Pri vseh predmetih se poslužuj kolikor mogoče vprašujoče metode, da so otroci vedno prisiljeni misliti in pravilno govoriti.

5.) Med najvažnejše stilistične vaje sodijo gotovo pisma, ki so v poznejšem življenju neprecenljive vrednosti.

6.) Ura, določena za spisje, naj se uporabi v resnici za gojenje lepe stilistike, ne pa za druge jezikovne predmete.

7.) Za vsako nalogo morajo biti otroci dobro pripravljani in temeljito poučeni v vseh glavnih točkah, po katerih se morajo ravnati pri nje izvrševanju.

8.) Učenci naj beró lepe, poučljive povesti, da se vadijo v čistem in nepokvarjenem jeziku.

To je moje mnenje glede spisja v ljudski šoli. Naloga je težavna, a z marljivim delovanjem bomo vse dognali, premagali najhujše zapreke. Naša roka naj ne miruje, pero naj ne zarjavi, saj delamo za narod — v blagor nam izročene mladine!

Vestnik.

Učiteljski konvikt: Tvrška Fr. Ksav. Souvan v zmislu „gospodarskega programa“ za 3. četrtletje t. l. **71-26 K**; na ženitovanju g. Rožice Tollazijeve z g. V. Arkom med svati nabrala gdč. Milka Tollazi iz Logatca, **20 K**; g. Lovro Letnar, nadučitelj v Mengšu, **2-40 K**.

God † cesarice Elizabete. Nj. ekselencija gospod naučni minister je odredil, da je dan 19. listopada tudi v prihodnje šole prost dan ter se mora praznovati s primerno cerkveno slovesnostjo, vse običajne šolske svečanosti pa naj odpadejo ta dan.

Šolski muzej v Ljubljani. Visoko c. kr. naučno ministrstvo je nakazalo pótem slavne osrednje direkcije c. kr. zaloge šolskih knjig direktoriju „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ **200 glđ.** subvencije za šolski muzej v Ljubljani.

Nadomestna deželnozborska volitev za mesti Kranj in Škofjaloka mesto pokojnega notarja Viktorja Globočnika se bo vršila dne 26. t. m. Kot kandidat, ki ima mnogo zaupanja, se omenja ravnatelj obrtne šole g. Iv. Šubic. — Znano je vsakteremu izmed nas, kako velike važnosti je deželni zbor za učiteljstvo in šolstvo, posebno še dandanes, ko je učiteljstvo tako slabo plačano, kakor nihče drugi, ki ima toliko študij, truda in odgovornosti kakor ljudski učitelj. Prerano umrli poslanec Globočnik je bil eden prvih izmed slovenskih poslancev, ki je javno v zbornici priznal važnost ljudskega šolstva ter naravnost pokazal na ljudskega učitelja, da je on tisti faktor, od katerega je zavisen napredek šolstva in vsled tega tudi napredek in blaginja našega naroda. In za tega trpina — za ljudskega učitelja — je Globočnik tudi prvi povzdignil svoj glas, da se mu mora izboljšati njega bedno gmotno stanje. Marljivo in vestno je proučeval gmotno stanje avstrijskega ljudskega učiteljstva ter si neutrudljivo prizadeval, tudi kranjskemu učiteljstvu pripomoči do boljšega gmotnega stanja. Žal, da je ta vrli učiteljski prijatelj legel v prezgodnji grob, zakaj krvavo bi ga potrebovali še v prihodnje, saj se nam morajo izboljšati še petletnice in urediti in povišati se mora tudi pokojnina nam, našim vdovam in sirotam.

S svojim unetim in prepričevalnim nastopom nam je pa Globočnik pridobil mnogo prijateljev v naši deželni zbornici, in zato bo slovensko učiteljstvo vedno blagovalo njegovo ime in spomin njegov. Naslednika Globočnikovega bodo volili dne 26. t. m., in če bo izvoljen g. ravnatelj Iv. Šubic, bo ta vrli mož in šolnik najvrednejši naslednik Globočnikov; zato ga učiteljstvu tamošnjega okraja najtopleje priporočamo, da krepko podpira njegovo izvolitev.

Iz kranjskega okraja. Vabilo k zborovanju „Učiteljskega društva za kranjski šolski okraj“, ki bode dne 2. listopada t. l. ob 2. uri popoldne v novem šolskem poslopju na Primskovem pri Kranju.

Dnevni red: 1. Predsednikov nagovor. 2. „O sprijetju mladine“. Poroča učitelj Jožef Petkovšek. 3. „Kako bi se dalo doseči živejše delovanje slovenskih učiteljskih društev na Kranjskem in v Primorju?“ Poročevavec nadučitelj Drag. Česnik. 4. Odborovi predlogi: a) Prireditve mesečnih „jour-fixov“. Utemeljuje v ime odbora nadučitelj M. Bregant. b) Ustanovitev društvene „vprašalne škrinjice“. V ime odbora utemeljuje nadučitelj Fr. Luznar. 5. Posamezni navesti in predlogi. Za odbor:

Andrej Rapč,
t. č. tajnik.

Dragotin Česnik,
t. č. predsednik.

Pisateljska nagrada. Odbor „Narodne Šole“ v Ljubljani razpisuje dve darili po 100 in 50 gl. za dva najboljša mladinska spisa povodom proslave petdesetletnega vladanja Nj. Vel. Franca Jožefa I. Spisa morata biti izvirna in otroškemu duhu primerna. Natečavci naj blagovolijo poslati svoje kopije do 15. mal. srpana 1899 odboru „Narodne Šole“ v Ljubljani. Nagradi se izplačata takoj po razsodbi gospodov (ocenjevalcev). Drugi spisa pa, ako bi jih bilo več, se vrnejo, ako pisatelji to zahtevajo. Ime pisatelja naj se priloži na posebnem zapečatenem listku. Na ovitku bodi zapisano geslo pisateljevo.

Odbor „Narodne Šole“ v Ljubljani,
dne 4. vinotoka 1898.

A. Razinger, predsednik.

Podoba cesarice Elizabete, primerna za okvir, je ravnokar izšla v založbi g. Fr. Bonača. Podoba je jako lepa in na močan karton natisnjena. Dodane so ginljive besede, katere je cesar izrekel l. 1889. o umrli cesarici. Cena 10 kr.

Blaznikov „katekizem“ se še vedno dobiva v Blaznikovi tiskarnici. Priporočila vreden je posebno zato, ker je polovico ceneji kakor novi katekizem. Ta katekizem je res od sile drag za našo revno šolsko mladino; zaradi tega se je obrnil mestni šolski svet ljubljanski na slavni škofijski ordinarijat s prošnjo, da bi blagovolil temu katekizmu znižati ceno. Kako bo ta prošnja rešena, bomo poročali pravočasno.

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. Vse gg. učitelje in gospice učiteljice, ki so zavarovani pri banki „Slaviji“ in so vpisani v nastopnem seznamu, prosimo prav lepo, da naznanijo nemudoma podpisano nemu direktorju „Zaveze“, odkdaj so člani „Zaveze“, oziroma člani „Zavezinega“ okrajnega učiteljskega društva. Direktorij „Zaveze slov. učiteljskih društev“ v Št. Juriju pri Kranju, dne 17. vel. srpana 1898.

Tajnik:

Drag. Česnik.

Predsednik:

L. Jelenc.

Seznamek

pri banki „Slaviji“ zavarovanih slovenskih učiteljev.

1. Praprotnik Franc, Mozirje; 2. Klemenčič Ivan, Mozirje; 3. Stukelj Ivan, Celje; 4. Smole Jožef, Remšnik; 5. Medvešek Peter, Opatjeselo; 6. Tavbar Ivan, Temnica; 7. Trost Ivan, Razdrto; 8. Štrukelj Justina, Komen; 9. Štrekelj Albin, Škocijan; 10. Tomšič Jožef, Skopo; 11. Debeljak Štefan, Materija; 12. Fakin Anton, Repentabor; 13. Pertot Jožef, Bazovica; 14. Bogatec Kristijan, Ricmanje; 15. Makarovič Ivan, Jelšane; 16. Marin Jakob, Maribor; 17. Ogorelec Anton, Vurberk; 18. Cizel Mihael, Maribor; 19. Krajnik Ivan, Podmelec; 20. Šetinc Franjo, Ponikva; 21. Mlekuž Anton, Čepovan; 22. Prinčič Edvard, Pevma; 23. Mlekuž Karol, Osek; 24. Križman Ignacij, Gabrje; 25. Kostanjevec Jožef, Col; 26. Gnus Anton, Gornja Rečica; 27. Pustišek Osvald, Blagovna; 28. Štrekelj Jožef, Gorjansko; 29. Kavš Janko, Šmarje; 30. Zorn Ivan, Sv. Križ; 31. Perko Lovro, Žire; 32. Križnič Jožef, Lig; 33. Vaščaj Ivan, Ljutomer; 34. Reich Jožef, Ig; 35. Pečnik Jožef, Brežice; 36. Požar Anton, Trebče; 37. Štrukelj Janko, Dutovlje; 38. Pavlin Leopold, Gabrije; 39. Pušenjak Tomaž, Cven; 40. Bezljaj Jožef, Krško; 41. Runovec Martin, Slovenski Gradec; 42. Burnik Valentin, Kamnik; 43. Simončič Anton, Vrbovo; 44. Strmšek Vekoslav, Št. Peter; 45. Horvat Fudolf, Orehek; 46. Bergi-

nec Anton, Povir; 47. Šket Andrej, Podsreda; 48. Druzovič Hinko, Poličane; 49. Sekirnik Simon, Rogatec; 50. Čeh Jožef, Št. Andraž; 51. Skaza Franjo, Št. Janž; 52. Zmrzlikar Anton, Sv. Frančišek; 53. Rakuša Franc, Sv. Bolfank; 54. Mešiček Jožef, Globoko; 55. Kovačič Jakob, Sv. Trojica; 56. Kotnik Jožef, Žušan; 57. Farkaš Ivan, Cirkovci; 58. Gradišnik Armin, Hrastnik; 59. Hribar Jožef, Postojina; 60. Serajnik Domicijan, Ptujška gora; 61. Gombač Marija, Barkovlje; 62. Čenčič Jarnej, Kamnik; 63. Pečnik Vekoslav, Dobava; 64. Pukmeister Jakob, Čadram; 65. Josin Teodor, Postojina; 66. Brišnik Martin, Sv. Rok; 67. Stres Anton, Sedlo; 68. Rajšp Jožef, Studenice; 69. Lasbacher Jožef, Ruše; 70. Medved Jakob, Ponikva; 71. Čuk Franc, Poddraga; 72. Ipavc Peter, Temnica; 73. Luvn Peter, Vojščina; 74. Čenčič Davorin, Ločnik; 75. Rošker Franc, Šmarje; 76. Šuligoj Ivan, Dol. Zemun; 77. Benigar Anton, Tomaj; 78. Katnik Marija, Gorjansko; 79. Tance Avgust, Nabrežina; 80. Justin Ivan, Št. Polaj; 81. Leskovar Franc, Nova cerkev; 82. Zacherl Franc, Cezanjevci; 83. Schneider Franc, Cezanjevci; 84. Čeh Franc, Ljutomer; 85. Judnič Davorin, Trnovo; 86. Megušar Richard, Podzemelj; 87. Goslar Hermina, Podzemelj; 88. Glaser Anton, Remšnik; 89. Kotnik Jožef, Žusen; 90. Sekirnik Simon, Rogatec; 91. Bisail Bibijana, Trnovo; 91. Bisail Alojzija, Trnovo; 93. Šribar Makso, Bela cerkev; 94. Vozel Ivan, Gor. Lušica; 95. Zagoričnik Franc, Orešje; 96. Slemenšek Franc, Podčetrtek; 97. Svetlin Jožef, Makole; 98. Koser Rudolf, Šmartno; 99. Schatz Jožef, Sv. Lovrenc; 100. Pišl Ivan, Sevnica; 101. Furlani Leopold, Št. Andrež; 102. Budal Jožef, Grgar; 103. Širok Andrej, Šmartno; 104. Rus Vilibald, Kranj; 105. Trost Karol, Št. Jarnej; 106. Leban Franc, Trnovo; 107. Tomič Blaž, Globoko; 108. Čenčič Davorin, Ločnik; 109. Černej Ludovik, Čadram; 110. Maršič Karol, Št. Lovrenc; 111. Pečar Srečko, Št. Lovrenc; 112. Vrečar Gašper, Teharje; 113. Kenda Jožef, Sv. Lucija; 114. Klemenčič Karolina, Trata; 115. Jurko Jakob, Žiče; 116. Plhak Hugon, Sladka gora; 117. Planer Albert, Lemberg; 118. Zotter Ivan, Gomilsko; 119. Grmovšek Miha, Piljšanj; 120. Dr. Romih Tomaž, Krško; 121. Jug Otilija, Črniče; 122. Dimnik Jakob, Ljubljana; 123. Kajnik Valentin, Vurberg; 124. Uršič Franc, Libušnje; 125. Trost Karolina, Št. Jernej; 127. Trost Karol, Št. Jarnej; 127. Kiferle Ivan, Podbrezje; 128. Lesjak Dragotin, Ruše; 129. Arnečič Alojzij, Pameče; 130. Bregar Neža, Kranjska gora; 131. Pouh Ivan, Sv. Venčeslav; 132. Jelinčič Rudolf, Podbrdo; 133. Brumen Anton, Podbrdo; 134. Fras Janko, Št. Andraž; 135. Kavš Ferdo, Žaga; 136. Strgar Franc, Deskla; 137. Piuk Amalija, Rajhenburg; 138. Križman Franc, Leopa; 139. Žmavc Hrabroslav, Griže; 140. Vuga Justina, Sela (Ptuj); 141. Lovrenc Franc, Olimje; 142. Koropec Ivan, Studenice; 143. Sedevčič Blaž, Vogrsko; 144. Horvat Rudolf, Zagorje; 145. Šamperl Rudolf, Makole; 146. Trampuž Alojzij, Banjšica; 147. Schubert Angelika, Reichenburg; 148. Šket Andrej, Podsreda; 149. Sonč Jožef, Tolmin; 150. Kante Matej, Sežana; 151. Cej Katarina, Batuje; 152. Čoh Jožef, Št. Jarnej; 153. Schmoranzler Jožef, Celje; 154. Nerat Miha, Maribor.

Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

V soboto, dne 5. listopada tega leta bo prvi letošnji
društveni večer

v „Narodnem domu“ (pritličje na desno, druga vrata.) Začetek ob 1/2 8. uri.

Predaval bo okr. šol. nadzornik, g. prof. Fr. Levec o dunajski jubilejski razstavi.

K mnogobrojni udeležbi vabi člene in prijatelje slovenskega učiteljstva
odbor.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1953

o. šol. sv. Na enorazrednici v Prečni, ki se ima pa v večrazrednico razširiti, je razpisana služba učitelja-voditelja z zakonito plačo v stalno ali začasno nameščenje.

Prošnje je vlagati do konca vinotoka t. l. pri podpisanem c. kr. okrajnem šolskem svetu.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 9. vinotoka 1898.

Na zahtevanje se pošilja brezplačno
ilustrovani cenik
za navadne in c. kr. izključljivo privilegovane
harmonije in didaktofone.

V obila naročila se priporoča tvrdka:

(7)

Jos. Lenarčič & Comp.
na Vrhniki pri Ljubljani.

Podpisane priporoča čast. tovarišem in čisl. tovarišicam ter slav.
krajnim šolskim svetom sledeča svoja delca:

1. Zabavna knjižnica za mladino; izišlo do sedaj 7 zvezkov à	15 kr.
2. Stariši, podpirajte šolo!	12 "
3. Štirideset napevov za šolske pesmi (najnovejše delce)	25 "
4. Peronospora ali strupena rosa	12 "
5. Jezikovne napake učencev ptujskega glavarstva	10 "
6. Šaljivi Jaka; dva snopiča à	25 "
7. Zlate jagode	65 "

Knjižice od številke 1 do 6 se naročajo pri pisatelju, delci pod številko 6 in 7 pa pri Ljubljanskih knjigarjih J. Giontiniju in Kleinmayr & Bambergu. „Narodne legende“, ki so mi že pred par leti docela pošle, so izšle v novi obliki pri gospodu J. Giontini-ju v Ljubljani.

Anton Kosi,

(10)

učitelj v Središču (Štajersko).

Čast mi je naznaniti, da sem odprl dne 1. malega srpana

na **Dvornem trgu št. 3**

pod tvrdko

L. SCHWENTNER

novourejeno knjigarno in trgovino z muzikalijami, umetninami, papirjem, pisalnim in risalnim orodjem in vsemi šolskimi potrebščinami.

Moja bogato in okusno urejena zaloga — katero bodem popolnjeval vedno z najmodernejšimi proizvodi — ponuja mi ugodno priliko, da bodem mogel ustrezati vsakovrstnim zahtevam.

Vsaki nalog izvršil bodem najhitreje in z vso skrbljivostjo; posebno pa si hočem prizadevati, da si ohranim pridobljeno zaupanje s strogo pravilnim in poštenim postopanjem.

V Ljubljani, dne 1. mal. srpana 1898.

L. Schwentner.

GRIČAR & MEJAČ

LJUBLJANA

Prešernove ulice št. 9

priporočata svojo

bogato zalogo izgotovljene

moške in ženske obleke

v vsaki velikosti ter najboljše perilo in zavrtnice po najnižji ceni.

Kdor si kupuje obleko, ogleda naj si najprvo najino zalogo.

Naročila po meri izvršujejo se točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franko in zastoj.

P. i. učiteljstvu znižane cene.

V založništvu podpisane tiskarne so izišle in se dobivajo po 30 kr. knjiga:

Pripovedke

iz avstrijske zgodovine

Nabral in priredil

Jakob Dimnik

učitelj v Ljubljani.

Tiskarna R. Milic.

Slovensko učiteljsko društvo * je izdalo in založilo te-le knjige:

Komensky - Ravnikar:

„Didaktika“ 50 kr.

Dimnik: „Domoznanstvo v ljudski šoli“ 50 "

* * „Učiteljski večeri“ 20 "

Ciperle: „Národna vzgoja“ 30 "

Vse te knjige se dobivajo pri upravnistvu našega lista; pri urednistvu se pa dobiva:

Dimnik: „Domača vzgoja“ 1 gld.

Fr. Čuden

urar v Ljubljani

Mestni trg št. 25 nasproti rotovžu

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih

žepnih in stenskih ur

budilnikov, prstanov,

uhanov, šivalnih strojev

od 25 gld. naprej,

biciklov od 100 gld. naprej.

Popravila se izvršujejo natančno in točno.

Novi cenovniki na zahtevanje franko in zastoj.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta“!

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udnine. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (urednistvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/3 strani 5 gld., 1/4 strani 4 gld., 1/8 strani 2 gld.; manjši inserati po 10 kr. petitvrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 3 gld.